

ФІЗИЧНА ОСОБА – ПІДПРИЄМЕЦЬ
Дячук Людмила Федорівна

ЗАТВЕРДЖЕНО

Фізична особа-підприємець

05.03.2026

Дячук Л. Ф.

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників різних спеціальностей
«Організація навчання осіб з особливими освітніми потребами в умовах
загальноосвітнього закладу»

Київ – 2026

Розробник: Сакович Людмила, тренерка НУШ, заступниця директорки ліцею 'Оріяна', менеджерка освітніх проєктів ІСІ, фіналістка GTRU-2025

Чорна Катерина, вчитель, сертифікована тренерка з подолання освітніх втрат, менеджерка освітніх проєктів ІСІ

Напрямок підвищення кваліфікації: цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі: Програму розроблено відповідно до вимог Типової програми підвищення кваліфікації вчителів з упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти (наказ МОН України № 904 від 12.10.2022). **Термін дії програми:** з 16.01.2026 до 31.12.2030 року.

Рецензенти:

Грушко Наталія Анатоліївна, учителька математики та інформатики Заліщицької державної гімназії Тернопільської області.

Підлісна Наталія Іванівна, вчитель-методист, тренерка, менеджерка освітніх проєктів МГО "Інститут освітніх ініціатив".

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність освітньої програми. Сучасна сфера освіти трансформується відповідно до засад Нової української школи та змінюється під впливом оновлених державних стандартів. У цьому контексті особливого значення набуває забезпечення рівного доступу до якісної базової середньої освіти для всіх здобувачів та здобувачок. Це, своєю чергою, актуалізує необхідність формування в закладах загальної середньої освіти безпечного, інклюзивного та безбар'єрного освітнього середовища, у якому може ефективно реалізовуватися інклюзивне навчання.

Досягнення цих цілей передбачає створення цілісної системи, орієнтованої на врахування та задоволення індивідуальних освітніх потреб учнів і учениць з особливими освітніми потребами. Важливою умовою є також підготовка фахівців високого рівня, які здатні організовувати освітній процес на засадах партнерства й суб'єкт-суб'єктної взаємодії, здійснювати психолого-педагогічний супровід і надавати необхідну підтримку в тісній співпраці з усіма учасниками освітнього процесу.

Необхідність упровадження цієї програми підвищення кваліфікації зумовлена потребою у вдосконаленні професійної компетентності педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, розвитку їхньої готовності до ефективного впровадження Державного стандарту базової середньої освіти та роботи в умовах інклюзивного середовища.

Програму розроблено з урахуванням актуальних пріоритетів державної освітньої політики, положень чинного законодавства та нормативно-правових актів, що регламентують організацію інклюзивного навчання. Її реалізація спрямована на створення рівних можливостей для здобуття повної загальної середньої освіти всіма учнями, зокрема тими, хто має особливі освітні потреби.

Цільова група: педагоги різних спеціальностей, які працюють на рівні базової середньої освіти.

Обсяг: 30 годин.

Особливості реалізації програми: Зміст програми підвищення кваліфікації (навчальний матеріал) структуровано у вигляді окремих навчальних модулів, кожен із яких є логічно завершеним елементом освітньої програми. Такі модулі охоплюють визначені теми або цілісні блоки знань, умінь і навичок. Навчальним планом передбачено чітку

послідовність їх опрацювання. Організація підвищення кваліфікації слухачів здійснюється згідно з планом-графіком, триває три дні та включає дві складові: роботу в аудиторії та самостійну діяльність учасників.

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна (онлайн).

Мета підвищення кваліфікації: розвиток і вдосконалення професійної компетентності педагогів у питаннях організації інклюзивного освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

1. Розширення та поглиблення знань слухачів у сфері спеціальної психології й спеціальної педагогіки (з урахуванням різних нозологій) для ефективного впровадження інклюзивного навчання.
2. Вдосконалення здатності до командної взаємодії в межах психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами.
3. Розвиток практичних умінь і навичок, необхідних для забезпечення гармонійного фізичного, психічного, духовного та соціального розвитку особистості, а також реалізації творчих здібностей здобувачів освіти.
4. Поглиблення знань і вдосконалення навичок управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища.
5. Формування здатності застосовувати сучасні підходи до навчання, зокрема компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, STEM-орієнтований, інтегрований і середовищний підходи в інклюзивній практиці.
6. Розвиток умінь організовувати проблемне, проектне та кооперативне навчання в інклюзивному класі.
7. Удосконалення навичок використання цифрових технологій під час організації дистанційного навчання в інклюзивному освітньому просторі.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться.

Оновлення та поглиблення вже сформованих професійних умінь і набуття нових компетентностей відповідно до вимог професійної діяльності та відповідної галузі знань. Підтримка професійної готовності вчителя до ефективного виконання трудових функцій:

Трудова функція А. Навчання здобувачів освіти предметів (інтегрованих курсів).

A2. Предметно-методичної, через здатності: моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти; формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені

державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти.

Трудова функція Б. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу.

Б.1. Психологічної, через здатності: визначати і враховувати в освітньому процесі вікові й індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан; використовувати стратегії роботи зі здобувачами освіти, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію здобувачів освіти й організувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту здобувачів освіти, у якій поважають і враховують права кожного.

Б.3. Компетентність педагогічного партнерства, через здатності: до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

Трудова функція В. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища.

В.1. Інклюзивної, через здатності: створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

1. Формування і розвиток системних знань у сфері спеціальної психології та спеціальної педагогіки (з урахуванням різних нозологічних категорій), необхідних для організації та забезпечення ефективного функціонування інклюзивного освітнього процесу.
2. Здатність практично реалізовувати інклюзивне навчання, а також забезпечувати цілеспрямований педагогічний супровід і підтримку учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти.
3. Опанування умінь і набуття практичного досвіду щодо створення сприятливих психолого-педагогічних умов, необхідних для організації інклюзивного освітнього середовища в контексті Нової української школи.

4. Розвиток здатності застосовувати інноваційні освітні підходи, технології та методики інклюзивного навчання в освітньому процесі Нової української школи.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: реалізується через поєднання *поточного та підсумкового контролю*.

Поточне оцінювання здійснюється в процесі проведення практичних занять і спрямоване на визначення рівня готовності слухачів до виконання конкретних професійних завдань. Воно дає змогу відстежити динаміку засвоєння навчального матеріалу та сформованість практичних умінь. До основних форм поточного контролю належать виконання індивідуальних творчих завдань, а також представлення результатів навчальної діяльності у вигляді есе, доповідей чи інших форм аналітичної та презентаційної роботи. Додатковим інструментом оцінювання та самоперевірки виступають контрольні запитання, що пропонуються слухачам разом із навчально-методичними матеріалами. Вони сприяють усвідомленню рівня власних досягнень і виявленню потреб у подальшому опрацюванні матеріалу.

Підсумковий контроль, який проводиться після завершення навчання, є завершальним етапом освітнього процесу й має на меті встановлення ступеня досягнення запланованих результатів навчання – сформованості компетентностей, рівня знань, умінь і практичних навичок. Основною формою його реалізації є виконання підсумкового практичного завдання. Умовою отримання сертифіката про підвищення кваліфікації є досягнення достатнього рівня виконання передбачених програмою завдань.

Критерії оцінювання результатів

Високий рівень	Навчальний матеріал опрацьовано у повному обсязі; зміст завдань розкрито ґрунтовно, всебічно й послідовно, із належною аргументацією та чітким демонструванням самостійності у виконанні.
Достатній рівень	Матеріал загалом подано повністю, однак рівень його опрацювання є недостатньо глибоким; розкриття змісту завдань подекуди бракує переконливості, самостійності та належного обґрунтування. Можуть траплятися окремі несуттєві неточності та незначні помилки, що не мають системного характеру.
Середній рівень	Зміст представлено частково; відсутній належний рівень аналітичного опрацювання, аргументації та логічного обґрунтування. Виконання завдань характеризується обмеженою самостійністю, при цьому наявні помітні неточності та окремі суттєві помилки.
Початковий рівень	Матеріал подано уривчасто й поверхово, без належного пояснення та аргументації; зміст завдань розкрито фрагментарно або недостатньо. Робота має ознаки несамотійного виконання, містить істотні помилки, що впливають на загальне розуміння.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації (30 годин).

Вартість: 520 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Освітньою програмою передбачено проведення лекцій у форматі інтерактивної взаємодії, що сприяє активному залученню слухачів до навчального процесу.

Практичні заняття зорієнтовані на діяльнісний підхід і включають виконання різноманітних вправ, опрацювання та аналіз психолого-педагогічних ситуацій, виконання індивідуальних творчих завдань, створення презентаційних і дидактичних матеріалів, а також підготовку есе та аналітичних доповідей.

Самостійна робота організовується як індивідуальна діяльність слухачів і передбачає підготовку конспекту за темою «Використання цифрових інструментів і технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі» (модуль 3, тема 3).

Підсумковий етап навчання передбачає виконання комплексної практичної роботи, що дає змогу оцінити рівень засвоєння матеріалу та сформованість відповідних компетентностей.

Структура програми охоплює три змістові модулі, які об'єднують сім тематично взаємопов'язаних тем. Після завершення навчання учасники виконують підсумкове практичне завдання. Максимальний результат оцінювання становить 100 балів, при цьому мінімальний прохідний рівень – 75 балів. Слухачі, які успішно опанували програму та виконали підсумкову роботу, отримують відповідний сертифікат.

Загальний обсяг програми становить 30 годин, з яких 6 годин відведено на лекційні заняття, 15 годин – на практичну роботу, 6 годин – на самостійну підготовку, а 3 години – на проведення контрольних заходів (з них 2 години – поточний контроль і 1 година – підсумкове оцінювання).

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Фахові заняття					
МОДУЛЬ 1. Реалізація інклюзивного навчання в умовах базової середньої освіти та організація педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами					
Тема 1.1. Визначення категорії учнів з особливими освітніми потребами. Теоретичні засади інклюзивного навчання та характеристика інклюзивного освітнього середовища	2			1	3
Тема 1.2. Специфіка функціонування команди психолого-педагогічного супроводу та особливості її діяльності в закладі загальної середньої освіти		4			4
Разом за модулем	2	4		1	7
МОДУЛЬ 2. Психолого-педагогічні засади забезпечення інклюзивного освітнього процесу в умовах Нової української школи					

Тема 2.1. 2 Комплексний розвиток особистості здобувача освіти (фізичний, психічний, духовний, соціальний) та умови розкриття його творчого потенціалу				1	3
Тема 2.2. та Організація управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища		6			6
Разом за модулем	2	6		1	9
МОДУЛЬ 3. Інноваційні підходи до організації інклюзивного навчання в Новій українській школі					
Тема 3.1. Освітній підхід як стратегічна основа побудови навчального процесу в інклюзивному середовищі	2				2
Тема 3.2. Порівняльний аналіз технологій проблемного, проєктного та кооперативного навчання в умовах інклюзивного класу		4			4

Тема 3.3. Використання цифрових інструментів технологій дистанційного навчання інклюзивному освітньому середовищі			6		6
Разом за модулем	2	4	6		12
<i>Разом</i>	6	14	6	2	28
Організаційно-підсумкові заняття					
Настановне заняття		1			1
Підсумкові заходи				1	1
<i>Разом</i>		1		1	2
Усього	6	15	6	3	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Реалізація інклюзивного навчання в умовах базової середньої освіти та організація педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами

Тема 1.1. Визначення категорії учнів з особливими освітніми потребами. Теоретичні засади інклюзивного навчання та характеристика інклюзивного освітнього середовища

Короткий зміст теми

Розглядається сутність поняття учнів з особливими освітніми потребами, а також теоретичні основи інклюзивного навчання і характеристики інклюзивного освітнього середовища. Аналізуються основні категорії та типи освітніх труднощів, їхні прояви, ступінь вираженості та відповідні рівні необхідної підтримки.

Окрема увага приділяється підходам до організації педагогічної допомоги таким учням, включаючи використання альтернативних і додаткових

засобів комунікації. Висвітлюються принципи диференціації навчального процесу, що передбачають варіативність у визначенні змісту завдань, доборі методів навчання, навчальних матеріалів, а також форм і способів оцінювання результатів навчальної діяльності.

Розкриваються механізми адаптації освітнього процесу та, за потреби, модифікації змісту навчальних дисциплін або інтегрованих курсів з урахуванням індивідуальних особливостей учнів з метою досягнення визначених державним стандартом або індивідуальною програмою розвитку результатів навчання. Також розглядаються спеціальні допоміжні засоби, спрямовані на корекцію психофізичного розвитку та підтримку навчальної діяльності.

Висвітлюються ключові підходи до забезпечення наступності в освіті, зокрема організація ефективного переходу учнів з особливими освітніми потребами від початкової до базової середньої ланки.

Окремий блок присвячено організації інклюзивного навчання на рівні базової середньої освіти, зокрема поняттю «розумного пристосування» та його практичному застосуванню. Розглядаються принципи універсального дизайну в навчанні як основи створення доступного освітнього середовища.

Також аналізується загальношкільний підхід до формування безпечного, безбар'єрного та інклюзивного освітнього простору, включаючи функціональне призначення ресурсної кімнати як одного з ключових елементів підтримки учнів з особливими освітніми потребами.

Тема 1.2. Специфіка функціонування команди психолого-педагогічного супроводу та особливості її діяльності в закладі загальної середньої освіти

Короткий зміст теми

Розкриваються особливості організації діяльності команди психолого-педагогічного супроводу учня з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти на рівні базової школи. Визначається функціональне навантаження педагога як учасника цієї команди, його роль у координації освітнього процесу та взаємодії з іншими фахівцями. Описуються етапи створення, реалізації та супроводу індивідуальної програми розвитку (ІПР), а також механізми її впровадження в освітній процес.

Особлива увага приділяється партнерській взаємодії вчителя та асистента

вчителя, зокрема практиці спільного викладання (співучителювання) та різним моделям його організації. Висвітлюються напрями співпраці з іншими спеціалістами – практичними психологами, вчителями-дефектологами, фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів та іншими учасниками освітнього процесу.

Окремо аналізується роль асистента дитини, а також проводиться чітке розмежування його функцій і обов'язків порівняно з асистентом учителя. Розглядаються особливості комунікації педагога з батьками та підкреслюється їх значення як рівноправних учасників команди супроводу, залучених до розроблення ІІР і відстеження освітніх результатів дитини.

МОДУЛЬ 2. Психолого-педагогічні засади забезпечення інклюзивного освітнього процесу в умовах Нової української школи

Тема 2.1. Комплексний розвиток особистості здобувача освіти (фізичний, психічний, духовний, соціальний) та умови розкриття його творчого потенціалу

Короткий зміст теми

Аналізуються психолого-педагогічні характеристики учнів підліткового віку та їх індивідуальні особливості, що мають враховуватися під час організації інклюзивного освітнього процесу. Розкривається значення принципу наступності в базовій середній освіті, а також механізми соціалізації, саморозвитку й становлення особистості в умовах сучасного інклюзивного освітнього середовища.

Окрему увагу приділено спілкуванню як провідному виду діяльності підлітків і його ролі в побудові ефективного освітнього процесу. Висвітлюються аспекти гармонійного розвитку особистості – фізичного, психічного, духовного та соціального – і створення умов для реалізації творчого потенціалу учнів. Розглядаються педагогічні стратегії, спрямовані на формування позитивної самооцінки та цілісної Я-концепції, розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, а також умінь критично мислити та знаходити нестандартні рішення в проблемних ситуаціях.

Тема 2.2. Організація та управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища

Короткий зміст теми

Розкривається сутність індивідуальної освітньої траєкторії учня, принципи її побудови та особливості планування в умовах інклюзивного класу. Аналізуються механізми формування внутрішньої мотивації до навчання та розвитку пізнавальної активності учнів. Висвітлюються психолого-педагогічні інструменти, що забезпечують ефективне планування, організацію, моніторинг і оцінювання освітнього процесу, зокрема з урахуванням психологічного комфорту та безпеки учасників.

Описується застосування системного підходу до вдосконалення інклюзивного освітнього середовища, зокрема через використання SWOT-аналізу для визначення сильних і слабких сторін. Розглядаються особливості створення навчального контенту з урахуванням сучасних когнітивних особливостей учнів, зокрема «кліпового» мислення. Висвітлюються діяльнісні та евристичні методи навчання, що сприяють розвитку креативності.

Окремий блок присвячено ефективному плануванню уроку, включаючи елементи тайм-менеджменту, чіткість інструкцій, зміну видів діяльності та використання «пауз для відновлення». Розглядаються нові професійні ролі педагога в умовах Нової української школи (фасилітатор, тьютор, коуч), а також питання готовності до змін.

Аналізується роль учителя у формуванні учнівської спільноти, розвитку демократичних цінностей, культури взаємодії, лідерства та співпраці. Висвітлюються аспекти конфліктологічної компетентності, медіації, створення психологічно безпечного середовища та профілактики булінгу. Окремо розглядається поняття суб'єктивного благополуччя як показника успішної адаптації учасників освітнього процесу.

Значна увага приділяється психологічним основам професійного розвитку педагога, зокрема здатності до емоційної саморегуляції, розвитку стресостійкості, резильєнтності та готовності до самопідтримки й підтримки інших у кризових ситуаціях.

МОДУЛЬ 3. Інноваційні підходи до організації інклюзивного навчання в Новій українській школі

Тема 3.1. Освітній підхід як стратегічна основа побудови навчального процесу в інклюзивному середовищі

Короткий зміст теми

Розглядається підхід як цілісна стратегія організації інклюзивного навчання, що інтегрує різні методи, форми та прийоми педагогічної діяльності. Аналізуються ключові характеристики сучасних освітніх підходів – компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегрованого та середовищного – та особливості їх застосування в інклюзивному освітньому середовищі.

Висвітлюється специфіка впровадження STEM-орієнтованого підходу в роботі з учнями з особливими освітніми потребами. Підкреслюється взаємозв'язок і взаємодоповнюваність різних підходів у контексті орієнтації освітнього процесу на розвиток особистості. Розглядаються можливості їх реалізації в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Окремо акцентується увага на трансформації освітніх пріоритетів – від накопичення знань до формування життєво необхідних компетентностей і навичок.

Тема 3.2. Порівняльний аналіз технологій проблемного, проєктного та кооперативного навчання в умовах інклюзивного класу

Короткий зміст теми

Розкривається сутність проблемного навчання в інклюзивному класі, його дидактичні механізми та інструментарій. Аналізуються особливості проєктного навчання, його переваги та етапи планування освітніх проєктів. Проводиться порівняння проблемного та проєктного підходів, визначаються їх спільні та відмінні риси.

Висвітлюється специфіка кооперативного навчання, умови його ефективної реалізації, методи організації групової діяльності та підходи до її оцінювання. Розглядаються стратегії організації співпраці учнів у класі.

Окрема увага приділяється створенню компетентнісно орієнтованих завдань як інструменту реалізації компетентнісного підходу, їх структурі

та методичним засадам конструювання. Аналізуються можливості розвитку критичного мислення, когнітивної гнучкості, практичної спрямованості навчання, а також формування активної позиції учня як суб'єкта навчальної діяльності. Підкреслюється значення рефлексії як складової інклюзивного навчання.

Тема 3.3. Використання цифрових інструментів і технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі

Короткий зміст теми

Висвітлюється сутність цифрового інклюзивного освітнього середовища та особливості його формування. Аналізуються його потенційні можливості, переваги та виклики, що виникають у процесі впровадження. Розглядаються питання безпечної та відповідальної поведінки в цифровому просторі, зокрема оцінювання достовірності інформації, надійності джерел і захисту від небажаного контенту.

Описуються сучасні цифрові інструменти та ресурси, які використовуються для професійної комунікації, обміну досвідом, взаємодії з учнями, батьками та колегами. Висвітлюються правила ефективної онлайн-комунікації. Розглядаються цифрові засоби оцінювання, організації зворотного зв'язку та рефлексії в умовах інклюзивного навчання, а також сервіси для відстеження навчального прогресу учнів. Окрема увага приділяється оцінюванню доцільності та ефективності використання цифрових ресурсів для досягнення освітніх результатів.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Тема 1.2. Специфіка функціонування команди психолого-педагогічного супроводу та особливості її діяльності в закладі загальної середньої освіти

Завдання на вибір

1. Проаналізуйте специфіку функціонування команди психолого-педагогічного супроводу учня з особливими освітніми потребами в умовах закладу загальної середньої освіти на рівні базової школи.
2. Аргументовано поясніть доцільність розроблення та практичного впровадження індивідуальної програми розвитку (ІПР) для дитини з особливими освітніми потребами.
3. Систематизуйте та подайте класифікацію моделей співпраці вчителя та асистента вчителя в процесі спільного викладання.

4. Проведіть зіставний аналіз функціональних обов'язків асистента вчителя та асистента дитини (учня), визначивши їх спільні та відмінні риси.
5. Розробіть структуровану схему, яка відображає взаємодію між фахівцями команди супроводу та батьками учня.

Тема 2.2. Організація та управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища

Завдання на вибір

1. Окресліть базові принципи, на яких ґрунтується формування та планування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти.
2. Розробіть узагальнену класифікацію психолого-педагогічних інструментів, що застосовуються для планування, організації, моніторингу та оцінювання освітніх заходів, спрямованих на розвиток навчальної мотивації, пізнавальної активності, підвищення якості освіти, а також забезпечення психологічного комфорту й безпеки в інклюзивному середовищі.
3. Обґрунтуйте важливість створення стратегічного плану вдосконалення інклюзивного освітнього процесу на основі комплексного аналізу сильних і слабких сторін (SWOT-аналізу).
4. Сконструйте навчальний контент зі свого предмета з урахуванням особливостей «кліпового» мислення сучасних учнів.
5. Наведіть приклади діяльнісних методів навчання, які ви застосовуєте в інклюзивному класі, та охарактеризуйте їх ефективність.
6. Запропонуйте приклади завдань, спрямованих на реалізацію евристичного навчання та розвиток креативного мислення учнів у межах вашого предмета.
7. Розробіть детальний план уроку з урахуванням принципів ефективної організації часу, чіткості інструкцій, чергування видів діяльності та використання відновлювальних пауз.
8. Здійсніть порівняльний аналіз нових професійних ролей педагога в Новій українській школі (фасилітатор, тьютор, коуч), визначивши їх функціональні особливості.
9. Запропонуйте систему вправ, спрямованих на розвиток конфліктологічної компетентності педагога та застосування медіації в інклюзивному освітньому процесі.
10. Проаналізуйте рівень сформованості в учнів умінь саморегуляції емоційних станів і поведінки.
11. Розробіть приклади вправ для розвитку психологічної стійкості та резильєнтності серед педагогів, учнів і батьків.
12. Складіть анкету для оцінювання рівня готовності учасників освітнього процесу до психолого-соціальної самопідтримки та взаємопідтримки в кризових ситуаціях.

Тема 3.2. Порівняльний аналіз технологій проблемного, проєктного та кооперативного навчання в умовах інклюзивного класу

Завдання на вибір

1. Проведіть розгорнутий порівняльний аналіз проблемного та проєктного навчання, розкривши їх сутність, механізми реалізації, інструментарій, а також переваги й обмеження.
2. Проаналізуйте особливості кооперативного навчання в інклюзивному класі, зокрема методи його організації, умови ефективності, підходи до оцінювання групової діяльності та стратегії взаємодії учнів.
3. Розробіть приклади компетентнісно орієнтованих завдань із вашого навчального предмета для використання в інклюзивному класі.
4. Запропонуйте вправи, спрямовані на розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості учнів у межах вашої дисципліни.
5. Аргументуйте необхідність залучення учня до навчального процесу як активного учасника, а не пасивного спостерігача.
6. Проаналізуйте прояви рефлексивності як важливої характеристики інклюзивного навчання та її значення для освітнього процесу.

3.2 Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

Тема 3.3. Використання цифрових інструментів і технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі

1. Зміст поняття цифрового (електронного) інклюзивного освітнього середовища.
2. Потенційні можливості, переваги та виклики, пов'язані зі створенням і використанням такого середовища.
3. Основні принципи безпечної та відповідальної поведінки в цифровому просторі.
4. Підходи до оцінювання достовірності інформації та надійності цифрових джерел.
5. Способи захисту від небажаного або шкідливого контенту.
6. Приклади цифрових інструментів і ресурсів, що використовуються для професійної комунікації, обміну досвідом та взаємодії з учнями, батьками й колегами.
7. Основні правила ефективної онлайн-комунікації.
8. Цифрові засоби, що застосовуються для оцінювання результатів навчання, надання зворотного зв'язку та організації рефлексії.
9. Сервіси, які дають змогу відстежувати освітній прогрес здобувачів освіти.
10. Критерії оцінювання ефективності використання цифрових ресурсів для досягнення навчальних цілей.

Вимоги до оформлення конспекту. На титульній сторінці необхідно

вказати прізвище та ініціали слухача, місце роботи, займану посаду, назву модуля і теми, а також перелік опрацьованих питань. Кожне питання слід розкрити окремо, відводячи на нього орієнтовно 1–2 сторінки тексту.

Текст конспекту має відповідати таким технічним вимогам: книжкова орієнтація сторінки, шрифт *Times New Roman*, розмір кегля – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, поля з усіх боків – по 2 см. За потреби допускається використання таблиць (шрифт *Times New Roman*, кегль 12, міжрядковий інтервал 1,0), а також включення схем, ілюстрацій, графічних матеріалів (зокрема малюнків і фотографій) для кращої візуалізації змісту.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 03.12.2025 № 4695-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
2. Державний стандарт базової середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
3. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
4. Деякі питання присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту : наказ МОН України від 28.08.2024 № 1223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1223-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
5. Про внесення змін до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : наказ МОН України від 29.05.2025 № 787. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0787729-25#Text> (дата звернення: 17.02.2026).

Основна література

1. Басюк Н. А. Емоційний інтелект і психічне здоров'я учасників освітнього процесу : навч. посіб. Житомир, 2024. 140 с.
2. Булінг : міфи та реальність : метод. рек. / уклад. В. В. Потуремець ; Полтав. обл. б-ка для юнацтва ім. Олеса Гончара. Полтава, 2020. 20 с. URL:
<https://ifmuds.if.ua/wp-content/uploads/2025/09/%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8F-%D0%B1%D1%83%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D1%83.pdf> (дата звернення: 17.02.2026).
3. Давиденко Г. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація : монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2023. 240 с.
4. Золотарьова Т. В. Безбар'єрність як елемент безпечного освітнього середовища у казках Джанні Родарі // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2025. № 1 (141). С. 226–245. URL:
<https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/%D0%97%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%A2%D0%90%D0%A0%D0%AC%D0%9E%D0%92%D0%90.pdf> (дата звернення: 17.02.2026).
5. Інклюзивна освіта та навчання в сучасних умовах трансформацій: психолого-педагогічні основи інклюзивної освіти : матеріали всеукр. наук.-пед. підвищ. кваліфікації, 23 січ. – 5 берез. 2023 р. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 180 с. URL:
https://kpedi.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/Zbirnyk-tez-advanced_training_ped_23-sichnya-5-berezhnya-2023.pdf (дата звернення: 17.02.2026).